

....ธรรมะที่ได้จากการเข้ารับการผ่าตัดในโรงพยาบาล

ระหว่างช่วงวันอาทิตย์ที่ 9 ถึงวันศุกร์ที่ 14 พฤษภาคม 2542 ผมเข้ารับการผ่าตัดในโรงพยาบาลรามาทิพย์ จากปัญหาสองเรื่อง เรื่องหนึ่งคือ"ไส้เลื่อน" กับอีกปัญหาหนึ่งคือ"ต่อมลูกหมากโต"

ที่ช่วงล่างของหน้าท้องเราแต่ละคน จะมีช่องเล็ก ๆ สองข้างเปิด ออกมาสู่ด้านนอกของผนังเป็นธรรมชาติ ถ้าชีวิตเติบโตขึ้นมาด้วยการทำงานหนัก ลำไส้ซึ่งอยู่ด้านในจะมีน้ำหนักดันออกมาทางช่องนี้ เนื่องจากการทำงานหนัก จะเกิดแรงกดดันทำให้ช่องดังกล่าวเปิดกว้างมากขึ้น ปกติภายในลำไส้จะมีอาหารสะสมอยู่ด้วย เมื่อเลื่อนไหลออกมาติดอยู่ด้านนอกทำให้เกิดอาการปวด ดังจะพบปัญหานี้มากในบรรดานักกีฬา

ผมเป็นคนไม่ค่อยจะชอบการเล่นกีฬา แต่ชอบทำงานในลักษณะลงอยู่กับพื้นดิน เพราะคิดว่าการออกกำลังกายก็เป็นเรื่องสำคัญ แต่ไม่ได้หมายความว่า การออกกำลังกายจะต้องเล่นกีฬา ทำอะไรก็ได้ซึ่งให้ประโยชน์สุขร่วมกัน ดังนั้น การพ่นดินปลูกผักก็ออกกำลังกาย การกวาดบ้านให้สะอาดก็ออกกำลังกาย การรดน้ำพรวนดินก็ออกกำลังกาย การช่วยคนระดับล่างทำมาหากินก็ออกกำลังกาย นอกจากนั้นยังไม่ทำให้บ้านปลายไปสู่ภาวะสูญเสียทรัพย์สินเงินทองและนิสัยที่ชั่วร้าย

ผมจึงทำงานเพื่อเพื่อนมนุษย์อย่างมีความสุขมาโดยตลอด แต่ช่วงแรก ๆ ประสพการณ์ยังไม่ค่อยถึงยังไม่รู้่วิธีทางนี้เอง ที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ธรรมะลึกซึ้งยิ่งขึ้น แต่คนที่รักการทำงานอยู่กับลูกศิษย์และเยาวชน อีกทั้งนำคนเหล่านี้ลงไปถึงชุมชนในระดับล่าง หรือที่เรียกกันว่า"ระดับรากหญ้า" มาโดยตลอด

ในที่สุด ความรู้สึกผมก็มาถึงจุดสละงานในด้านรูปแบบ หรืออาจกล่าวได้ว่า "ลาออกก่อนเกษียณอายุ" เนื่องจากเริ่มรู้สึกตัวว่า ตนเข้าไปอยู่ใต้ระบบอำนาจซึ่งพร้อมจะกลืนกินได้ทุกขณะ จนกระทั่งหลุดรอดมาได้ถึงจุดอิ่มตัวเสียแล้ว และลาออกอย่างไม่ขอรับเงินบำนาญ นอกจากนั้นยังประกาศสัจจะไว้ว่า แม้มีงาน ให้ทำต่อไป ก็จะไม่ขอรับสิ่งซึ่งเป็นอามิสอย่างหักห้ามใจ ซึ่งตนก็ทำได้จริง ๆ ทั้ง ๆ ที่เวลาผ่านพ้นมากกว่า 20 ปีแล้ว

หลังปลดตัวเองออกมาแล้ว กลับมี คนมาจากหลายสารทิศด้วยความรู้สึกศรัทธา นำงานมาให้ทำมากกว่าเก่า และงานซึ่งสนใจมากที่สุดก็คือ สิ่งซึ่งมีวิถีทางมุ่งลงสู่ระดับล่าง ผมพบกับคนทุกคนอย่างปราศจากกรอบ และพบความจริงว่าส่วนใหญ่มาหาจากแรงศรัทธาและความรัก จึงสนับสนุนให้ทำงานมากขึ้น

ครับ อาการไส้เลื่อนเริ่มแสดงออกตั้งแต่อายุก่อนครบ 60 ปีเล็กน้อย แต่ตนก็ปล่อยไว้ โดยใช้เข็มขัดซึ่งออกแบบสำหรับรัดช่องท้องโดยเฉพาะคาดปิดไว้ ในที่สุดก็ยากมากขึ้น จนถึงขั้นปวดหนัก แต่ก็ได้น้ำใจจากหมอผ่าตัดท่านหนึ่ง อาสาช่วยทำให้ ซึ่งช่วงนั้นผมอายุใกล้ 60 ปีแล้ว

ชีวิตผมไม่เคยพบกับการผ่าตัดใหญ่มาก่อน แต่ก็ทำใจกล้าเข้าไปเพราะรู้ว่าการใช้ของมีคมตัดเนื้อคนมีชีวิตมันไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ สำหรับปุถุชนธรรมดาที่จะข่มจิตใจตัวเอง ระหว่างนั้นการใช้วิธี"วางยาสลบ" ยังเป็นของธรรมดา และผมก็ถูกหมอใช้วิธีเช่นนี้ ซึ่งมันก็ดีไปอย่างหนึ่ง เพียงแต่ทำใจสู้เข้าไปเพราะหลีกเลี่ยงไม่ได้ หลังจากหลับแล้ว ใครจะทำอะไรก็ไม่รู้เรื่อง

เข้าห้องผ่าตัดช่วงเช้า มาฟื้นเอาเมื่อบ่ายแก่ ๆ บนเตียงนอนในห้องพัก หลังจากยาหมดฤทธิ์ อาการปวดก็ตามมาทันทีและเพิ่มความรุนแรงมากขึ้น แต่ผมเป็นคนไม่ค่อยจะชอบรบควนใคร จึงทนนอนทนอยู่จนกระทั่งเห็นว่าไม่ไหวแน่ จึงใช้วิธีบำบัดด้วยการส่งเสียงครางเบา ๆ แต่แล้วมันก็รุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ระหว่างนั้นสังเกตเห็นคนมาเฝ้าแน่นิ่งกันอยู่รอบด้าน รวมทั้งบรรดานิสิตค่ายอาสาพัฒนาของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ด้วย เพราะผมเป็นครูซึ่งมีจิตวิญญาณรักการเรียนรู้จากรากฐานที่อิสระเป็นชีวิตจิตใจ และรักการปฏิบัติร่วมกับชนรุ่นหลังอย่างสนิทใจจริง ๆ

ครับ ทั้ง ๆ ที่อาการปวดกล้ามเนื้อรุนแรงมากขึ้น ทำให้ระบายออกมาโดยใช้เสียง แต่ก็กดท่วงไม่ได้ว่าจะทำให้คนอื่นเป็นทุกข์ จึงได้ความคิดใหม่ว่า จะเปลี่ยนจากเสียงร้องครวญครางมาเป็นเสียงเพลง ในที่สุดก็ร้องเพลงบทหนึ่งออกมามาก ๆ ว่า "เอาความเจ็บปวดไปทิ้งแม่โขง" เล่นเอาคนในห้องรู้สึกเข้าไปตาม ๆ กัน แต่มันก็ได้ผลครับ เพราะนอกจากเสียงหัวเราะแล้ว มีพยาบาลนำยาแก้ปวดมาให้จริง ๆ

นี่คือตัวอย่างของเหตุการณ์หนึ่ง ซึ่งเกิดขึ้นที่โรงพยาบาลรามธิบดีเมื่อประมาณ 20 ปีมาแล้ว อย่างไรก็ตาม สิ่งนี้สอนให้รู้ว่า แม้จะรู้สึกเจ็บปวดหนัก แต่ยังมีสติอาจเปลี่ยนสภาพสัญญาณบอกเหตุให้มาอยู่อีกด้านหนึ่งซึ่งไม่ทำให้คนอื่นรู้สึกเครียด แต่ก็สามารถใช้เป็นสัญญาณสื่อความหมายได้เช่นกัน

ต่อมลูกหมากโต มักเป็นกับผู้มีอายุค่อนข้างมาก สิ่งนี้สร้างปัญหาขึ้นในกระบวนการขับถ่ายปัสสาวะ หลายคนหลังจากผ่าตัดออกมาแล้วพบว่าปัสสาวะแรงขึ้นด้วย

ปกติ ผมเป็นคนรับประทานอาหารไม่มากนัก และมีธรรมชาติที่ไม่สนใจอาหารจำพวกแป้ง แต่ชอบดื่มไวน์มาก และชอบอาหารจำพวกผักชนิดที่ขาดได้ยาก

หลายคนเห็นรูปร่างผอมแล้วมักถามว่า ควบคุมอาหารอะไรบ้าง ผมตอบทันทีว่า ไม่เคยคิดควบคุมอะไรเลย แต่เป็นกฎปฏิบัติทุกสิ่งทุกอย่างตามธรรมชาติในตัวเอง และไม่สนใจด้วยว่าจะต้องมีอายุยาวนานแค่ไหน หากทำอะไรแล้วรู้สึกมีความสุขก็จะทำ เนื่องจากมีความเป็นตัวของตัวเองมาตลอดชีวิต

อาการเจ็บป่วยจึงถูกเชื่อมโยงเหตุผลเข้าไปกับนิสัยชอบดื่มไวน์มาก จนกระทั่งต่อมามีหมอนซึ่งเคารพนับถือกันส่งไปทำอุลตราซาวด์ จึงพบว่าต่อมลูกหมากเริ่มโตผิดปกติ แต่ตนก็ยังไม่สนใจมากนัก คงมุ่งมั่นทำงานเพื่อสังคมมาตลอด จนกระทั่งชีวิตมาถึงช่วงที่กำลังจะล่วงเข้าสู่วัย 78 ปี มีหมอนที่เคารพนับถืออีกท่านหนึ่งมาตรวจพบ จึงคิดว่าน่าจะถึงเวลารับการผ่าตัดได้แล้ว

ผมเป็นคนมีนิสัยเกรงใจคนมากกว่านึกถึงตัวเองครับ ดังที่เขียนไว้ในจดหมายซึ่งมีไปถึงคุณสันต์คุณณิ เจ้าของคอลัมน์ วายทวนน้ำ ของหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ ฉบับวันจันทร์ที่ 10 พฤษภาคม 2542 ความตอนหนึ่งว่า

ชีวิตคนเรานี้ครับ ทุกอย่างไม่หายก็ตาย ความจริงผมอายุร่วม 80 เข้าไปแล้ว ถ้าใครถามใจก็คงบอกตามตรงว่า ชีวิตอยู่มาได้ถึงขั้นนี้ ทำงานมาได้เท่านี้มันก็น่าจะคุ้มแล้ว ดังนั้นถ้าเป็นตัวเองก็คงไม่คิดจะรักษาให้มันหมดเปลืองเงินทองไปทำไม รู้ เอาไปใช้พัฒนาคนซึ่งยังมีอายุน้อย ๆ ไม่ดีกว่าหรือ ?

เท่าที่ดำเนินชีวิตมาแล้ว คนก็ไม่ได้เก็บสะสมทรัพย์สินเงินทองไว้เพื่อตัวเอง ได้มาเท่าไรก็ชอบที่จะเอาไปใช้ช่วยแก้ปัญหาให้ชนรุ่นหลัง รวมทั้งคนด้อยโอกาส มาถึงขั้นนี้แล้วผมคิดเสมอว่า ถ้าใครนึกถึงเราจริง ขอให้สนใจรับทอดความคิดและนำไปปฏิบัติจากความจริงใจต่อเพื่อนมนุษย์ นี่แหละครับคือการรักษาพยาบาลผมที่ดีที่สุด

หมอใหญ่บอกไว้ตั้งแต่ช่วงเดือนมกราคมแล้วว่า อาจารย์ว่างเมื่อไหร่ก็ให้มาทำได้เลย ผมจะทำให้เอง แต่ผมก็ยังคงรับงานเดินทางไปที่ต่าง ๆ ตั้งแต่รับเชิญไปงานที่เกาะโอกินาวา นำบรรดาลูกศิษย์ซึ่งเป็นชนรุ่นหลังมาก ๆ ไปด้วย เพราะความรักความเมตตาและหวังจะสร้างเขาให้เป็นอนาคตที่ดีแก่สังคม ดังที่บางท่านรับชมจากรายการศาลาธรรมสพสนของสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 ซึ่งออกอากาศทุกวันพฤหัสบดีเวลา 6 โมงเย็นมาแล้ว

กลางเดือนมีนาคม ก็ยังรับเชิญไปเป็นประธานกล่าวเปิดงานแสดงกล้วยไม้นานาชาติที่ประเทศญี่ปุ่น และปลายเดือนเมษายน ยังไปร่วมประชุมกล้วยไม้โลกครั้งที่ 16 ที่ประเทศแคนาดา โดยเหตุที่เห็นว่า ในอนาคตน่าจะมีผลดีต่อคนไทย ถ้าเราไปร่วมดำเนินงานให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามทิศทางซึ่งคิดไว้ และแล้วก็เดินทางไปตามความคาดหวัง

ครับ ก่อนออกเดินทางไปแคนาดา ผมเริ่มรู้สึกปวดที่อาการไล่เลี้ยนเล็กน้อย แต่ไม่ยอมบอกใคร เพราะเกรงว่าการเดินทางจะถูกทักทวน ทั้งนี้และทั้งนั้น หลายต่อหลายคนอยากให้พักรักษาตัว รวมทั้งบรรดาศิษย์ที่เข้ามาอาสาช่วยงานอย่างใกล้ชิดเพราะแรงศรัทธา

งานประชุมกล้วยไม้โลกทุกครั้ง อยู่บนพื้นฐานอุดมการณ์ ดังนั้นการไปจึงต้องออกค่าใช้จ่ายเองทั้งหมด ไม่ว่าใครจะมีตำแหน่งอยู่ในนั้นใหญ่โตแค่ไหน ไม่มีการละเว้นทั้งนั้น การไปครั้งนี้ภรรยาผมไปด้วยเพื่อทำหน้าที่ช่วยดูแลสุขภาพ แถมยังเป็นกรรมการตัดสินในภาคการจัดแสดงด้วย

ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ เราได้จากน้ำพักน้ำแรงในการทำงานของคณะศิษย์ที่อาสาสมัครเข้าร่วมโครงการห้องสมุดกล้วยไม้ระพี สาคริก ทำให้รู้สึกอยู่เสมอว่า มันไม่ใช่เงินของเรา จึงจ่ายเท่าที่จำเป็น สิ่งใดคดโกงได้ก็ควรคดโกง โดยนึกถึงหัว อกของทุกคนที่เข้าร่วมกันทำงานเพื่อให้ได้เงินก้อนนั้นมาใช้จ่ายสำหรับงานเพื่อส่วนรวม

ผมรู้ล่วงหน้าแล้วว่าจะเดินทางกลับกรุงเทพ ฯ. ในวันที่ 5 พฤษภาคม และหมอนัดเข้าโรงพยาบาลวันอาทิตย์ที่ 9 เดือนเดียวกัน แต่มีคณะศิษย์ภรรยาภรรยาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งเคยเป็นศิษย์ใกล้ชิดและมีความกตัญญูต่อการปฏิบัติด้วยทอดทิ้งผมได้อย่างชัดเจน คือ เป็นผู้บริหารซึ่งตื่นคิดจริงจัง ฯ มาขอให้ไปช่วยอบรมบัณฑิตอาสาสมัครที่นั่น ผมจึงรับปากทันที

ผมกลับจากนานาชาติเพียงวันเดียวก็เดินทางลงไปหาดใหญ่ หลังจากการบรรยาย ได้พบสังสรรค์จากบัณฑิตในโครงการบางคน แม้ไม่เคยรู้จักกันเป็นส่วนตัวมาก่อน ได้เข้ามาแสดงความใกล้ชิด และระบายปัญหาชีวิตหลายอย่างให้รู้ บางคนนั่งน้ำตาไหล ทำให้รู้สึกว่า สิ่งซึ่งผมได้รับมันยิ่งกว่าค่าสำหรับการไปครั้งนี้ หลังเดินทางกลับบ้านได้คืนเดียว รุ่งขึ้นก็เข้า โรงพยาบาลตามกำหนด

ยังจำได้คือว่า วันนั้น หลังจากรู้แล้วว่าจะต้องเข้าอยู่ห้องไหน ผมกับภรรยา รวมทั้งคนในบ้านอีกคนหนึ่งจึงเดินคุยกันถึงเรื่องต่าง ๆ จนกระทั่งเข้าไปในห้อง สังเกตเห็นพยาบาลกลุ่มหนึ่งยืนคุยกันและมองมายังเรา 3 คน หลังจากนั้นไม่นานจึงรู้ว่า พยาบาลกลุ่มนั้นพูดกันว่า คนไหนเป็นคนไข้ ? เพราะทุกคนอยู่ในสภาพปกติ

หลังจากเข้าห้องแล้ว บ่ายวันนั้นมีการส่งตัวไปเอกซเรย์ปอดและช่องท้อง มีการเจาะเลือดไปตรวจ และมีการนำเครื่องตรวจหัวใจมาตรวจที่เตียงด้วย ช่วงเย็นสักหน่อยมีพยาบาลอีก 2 คนมาขอทำความสะอาดร่างกาย เพื่อเตรียมการผ่าตัดวันรุ่งขึ้น

เนื่องจากในกระบวนการผ่าตัดหน้าห้องจะต้องทำความสะอาดทุกส่วน รวมทั้งโกนขนให้หมด ผมทราบภายหลังว่า ก่อนที่เขาจะเข้าไปทำงานได้ปรารภกับภรรยาผมว่า ท่านจะอายุหรือเปล่า เพราะเราเป็นผู้หญิงความจริงผมคิดว่าตนเข้าใจธรรมชาติดีพอสมควร จึงทำตัวเป็นปกติกับทุกคนได้ทุกสภาพอยู่แล้ว

รุ่งขึ้นเข้าวันจันทร์ที่ 10 พฤษภาคม เจ้าหน้าที่นำรถเข็นแบบนอนมารับไปห้องผ่าตัด มีคนพักทายผมไปตลอดทาง ทำให้จิตใจ รู้สึก เบิกบานแจ่มใสมาก ฯ ทั้ง ๆ ที่แต่แรกก็ยังมีความรู้สึกว่า ครั้งก่อนเคยดมยาสลบให้มันหมดความรู้สึกรู้แล้วรู้รอดไป แต่ครั้งนี้ทราบว่าจะใช้ชีวิตดิ้นรนเข้าไปไขสันหลัง แสดงว่าระหว่วหมอดำตัดก็ยังรู้สึกตัวว่าหมอกำลังทำอะไร นอกจากนั้นยังอาจเกิดจินตนาการต่อไป ทำให้เห็นผลเหวหะ รวมทั้งใส่ฟุ้งและเลือด

ดังนั้น การได้รับการต้อนรับจากหลาย ๆ คนระหว่วการเดินทาง ช่วยหันความสนใจมาทำให้เกิดสมาธิขึ้นหนึ่งแล้ว พอรถเข็นมาเทียบหน้าประตูชั้นนอกของห้องผ่าตัด ก็มีรถอีกคันหนึ่งจากด้านในออกมาเทียบเพื่อถ่ายไปขึ้นแล้ว เข็นเข้าประตูชั้นในต่อไป ทำให้เข้าใจว่าคงจะเป็นระบบรักษาความปลอดภัยตลอด

ผมสังเกตเห็นผู้หญิงที่เข็นรถคันนั้นยกมือไว้อย่างนอบน้อม พร้อมทั้งปรารภออกมาชัด ๆ ว่า หนูเคยเห็นแต่ภาพทางโทรทัศน์ เพิ่งมีโอกาสเห็นตัวจริงวันนี้ รู้สึกเป็นบุญมาก ครับ นี่คือการให้สมาธิอีกชั้นหนึ่ง ผมไม่ใช่คารานักแสดง แต่ทำรายการโทรทัศน์จากความจริงใจ รวมทั้งผูกเชื่อมโยงถึงธรรมะได้ทุกเรื่อง มาถึงขั้นนี้ทำให้รู้สึกว่า ซ้ำกัซซาและความทวนเวียนทั้งหลายมันหายไปมากจนแทบไม่มีเหลือต่อไปอีกแล้ว

พรตที่ผมนอนถูกเซ็นเข้าไปถึงจุดซึ่งกำหนดไว้สำหรับงานผ่าตัด ผมพบกับภาพทั้งหมดและพยาบาลประมาณ 6-8 คนเห็นจะได้ เข้ามาทักทายอย่างเป็นกันเอง มีหมอผู้ชายคนหนึ่งมายืนพูดอยู่ข้างหัวว่า ผมคิดตามชมรายการ"ศาลาวิมสวน" ซึ่งท่านอาจารย์จัดทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 รู้สึกว่า สามารถสอดแทรกธรรมะไว้ได้ทุกเรื่อง ทำให้คุณแล้วรู้สึกสบายใจ

ทุกคนในห้องแสดงความเป็นกันเองกับผมอย่างมาก นอกจากนั้นยังสังเกตได้ว่า เราสัมผัสกันและกันอย่างมีความสุข ทั้งจากการสัมผัสกันด้วยสายตา คำพูดและการปฏิบัติ นี่เป็นอีกสิ่งหนึ่งซึ่งช่วยให้ความรู้สึกละเอียด งาม จากผมมันหายไปจนกระทั่งแทบไม่เหลือ หากมีความสุขเข้ามาแทนที่ จึงเกิดการพูดคุยกันด้วยเรื่องราวต่าง ๆ อย่างสนุกสนาน แต่การปฏิบัติจากคนในนั้นมี การช่วยกันเตรียมเครื่องมือเครื่องมือใช้อย่างคล่องแคล่ว

เขา เอาขาสองข้างของผมตรึงไว้กับส่วนหนึ่งซึ่งมีไว้สำหรับใช้ตรึงขา ปรากฏอยู่ด้านล่าง ทางส่วนบนออกมารองรับท่อนแขนทั้งสองข้าง เสร็จแล้วใช้ผ้าตรึงไว้ ผมได้ยินเสียงคนหนึ่งพูดท่อนองเล่น ๆ ว่า เพื่ออาจารย์จะได้ไม่เอามือไปช่วยหมอทำงานอะไร

ผมพูดจากความรู้สึกอารมณ์เย็นและสุขุม ๆ ว่า เชิญครับ เชิญตามสบายเลยครับ ส่วนในใจนั้นคิดว่าผมคงไม่สนใจเอามือยื่นไปทำอะไรต่อมิอะไรอยู่แล้ว เนื่องจากรู้ว่า สมมติตอนนี้ไม่ได้มุ่งไปสนใจว่าหมอจะทำอะไรอีกเลย แต่การจะพูดสวนกลับไปอย่างนั้น มันไม่เป็นการสมควรด้วยมารยาทที่ดี

นี่แหละครับ ทุกสิ่งทุกอย่างมันค่อย ๆ เติบโตไปในบรรยากาศอย่างเป็นธรรมชาติ เลยทำให้ทุกคนสบายใจคุยกับผมอย่างสนุกสนาน

มีอีกเรื่องหนึ่งซึ่งขอนำมาเล่าให้ฟังด้วย เนื่องจากหมอซึ่งทำหน้าที่ใช้เข็มเจาะเข้าไปในกระดูกสันหลังเพื่อฉีดยาชา ได้เข้ามายืนอยู่ด้านขวามือพร้อมทั้งแนะนำชื่อตัวเอง หลังจากนั้นก็ขอให้ผมขดตัวให้มากที่สุด ผมรู้ว่า การขดตัวทำให้ช่องระหว่างข้อสันหลังเปิดกว้าง เพื่อจะได้ใช้ปลายเข็มแทงสอดเข้าไปได้สะดวกมากขึ้น

สันหลังเป็นจุดรวมประสาทที่มีความไวสูงมาก ดังนั้นหลังจากแทงปลายเข็มเข้าไป แม้ว่าจะฉีดยาชาเข้าไปก่อน แต่รู้สึกว่ายิงแทงลงลึกก็ยิ่งเจ็บหนัก จนกระทั่งอยากจะร้องออกมาเพื่อระบายความรู้สึก หลังจากหมอพูดปลอบใจได้ไม่นาน ผมกลับบอกว่า ไม่เป็นไร เจ็บ ๆ มัน ๆ ครับ ผมได้ยินเสียงคนตรงนั้นหัวเราะ คล้ายกับอาการปวดหลังผ่าตัดใส่เลื่อนเมื่อประมาณ 20 กว่าปีมาแล้ว

หลังจากตรึงผมไว้กับวัตถุรองรับแล้วทุกส่วน พยาบาลคนหนึ่งจึงนำม่านเตี้ย ๆ มากั้นไว้เหนือหน้าอกเพื่อไม่ให้เห็นว่าหมอกำลังทำอะไรกับท่อนล่าง ผมกระตุกกระตักได้แต่เพียงช่วงศีรษะกับมือสองข้างเท่านั้น มีพยาบาลสองคนนั่งประกบอยู่สองด้านหัวผม คนที่หนึ่งด้านขวาใช้มือกุมมือผมไว้แน่นพอสมควร

ผมมองเห็นโอกาสในการเรียนรู้จากธรรมชาติความรู้สึก จึงใช้มือบีบมือเขาเบา ๆ แล้วค่อย ๆ แน่นมากขึ้น เสมือนมีความรู้สึกอะไรสักอย่างที่บอกได้ถึงจิตว่า หมอกำลังให้เมตตาแก่เขา มันไม่ใช่ดีโอกาสแต่อย่างนี้ครับ โปรดอย่าเข้าใจผิดเพราะคิดสปรก

ในที่สุดผมก็เอื่อยขึ้นก่อนเขา ๆ ว่าช่วงนี้สังคมน่ากลัวมาก หลายคนจำเป็นต้องพบกับปัญหาหนัก ๆ แล้วก็พูดต่อไปอีกว่า บ้านหนูอยู่ไหน ชีวิตหนูมีปัญหอะไรบ้าง ? เท่านั้นแหละครับ หลายสิ่งหลายอย่างมันก็ทะลักออกมาให้ความจริงแทบจะหมด

หนูเป็นน้องอกในสมอง คงรักษาทางวิทยาศาสตร์ได้ยากมาก แต่ใช้การปฏิบัติให้จิตสงบ ทำให้รู้สึกว่าดีขึ้น ชีวิตครอบครัวสู่สู่ ต้องพึ่งตัวเองคนเดียว

คุยเบา ๆ พอได้ยินกันสองคน ผมพูดถึงชีวิตผสมผสานไปกับการสอดแทรกธรรมะให้ เขานำไปคิดได้เอง นอกจากนั้นยังเล่าประสบการณ์ชีวิตตัวเองให้เขาฟังไปด้วยว่า ตนเผชิญกับอะไรมาบ้างตั้งแต่เล็กจนโตใหญ่ แม้ระหว่างช่วงการทำงานซึ่งมันคงอยู่กับความเป็นตัวของตัวเองมาตลอด แล้วก็สรุปให้เขาฟังว่า หนูรู้หรือเปล่าว่า ขณะนี้หนูกำลังเป็นครูสอนธรรมะให้ผม ผมได้พบธรรมะที่ฉันไม่สนใจว่าเบื้องหลังม่านที่กั้นไว้ หมอจะทำ

อะไรก็สุดแล้วแต่ ขณะนั้นผู้รู้สึกอย่างนั้นจริง ๆ ครับ

ขณะนั้น น้ำตาผมมันค่อย ๆ ไหลออกมาโดยไม่รู้สีกตัว แขนขาถูกตรึงไว้แน่นแนบ แต่ไม่ได้หมายความว่าผมรู้สึกตัวกับวัตถุรอบรับนะครับ ผมรู้สึกว่า จิตตัวเองมันตรึงจากความรู้สึกเหมือนมีมนต์สะกดมากกว่า ผมรู้สึกว่า เขาใช้ผ้าขี้ริ้วน้ำตาให้ผมอย่างทนุถนอมตลอดเวลา

เปล่าเลยครับ ถ้าใครคิดว่าผมน้ำตาไหลเพราะรู้สึกเจ็บปวด แคมันเกิดจาก "ปิติ" ในหัวใจตัวเองอย่างลึกซึ้ง โดยเหตุที่มองเห็นความจริงว่า แม้กำลังรับการผ่าตัดอยู่ในห้องของโรงพยาบาล ก็ยังมีโอกาสเรียนธรรมะได้โดยไม่ต้องเดินทางไปหาที่วัดให้ถูกพระบางองค์หลอก ซึ่งเป็นเรื่องน่าเศร้ามาก

ครับ ผมออกจากห้องผ่าตัดมาอย่างมีความสุข ถัดจากนั้นมาอีก 2 วัน พยาบาลคนนั้นก็มาเยี่ยมผมที่ห้องพัก แอมยังนำหนังสือธรรมะ 1 เล่มมามอบให้ด้วย ผมไม่ละโอกาสที่จะขอชื่อและที่อยู่ของเธอไว้ และคิดว่าคงจะมีการติดต่อกันอีกในอนาคต เพราะ ผมไม่เคยทอดทิ้งคนที่รู้ว่ากำลังมีปัญหา ซึ่งนิสัยนี้เป็นมาตั้งแต่ยังทำงานอยู่ในมหาวิทยาลัย ดังจะพบว่าช่วงหลัง ๆ ไม่ว่าไปพูดที่ไหน มักจะย้ายอยู่เสมอว่า ลูกศิษย์เป็นครูสอนผมมากกว่าที่ผมให้ความรู้แก่เขา

ยังมีอีกกรณีหนึ่งนะครับ หลังจากนั้นมาได้ 2 วัน ระหว่างที่นอนรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล มีพยาบาลคนหนึ่งถูกกำหนดให้มาปฏิบัติงานเป็นพิเศษในช่วงค่ำ ผมเห็นเขาเป็นคนมีน้ำใจ ประณิบัติให้ทุกอย่างโดยไม่รู้สีกังเกียจ

ผมเป็นคนโอภาปราศรัยกับคนทั่วไปอยู่แล้ว จึงถามขึ้นก่อนว่า บ้านเกิดหนูอยู่ที่ไหน เท่านั้นแหละครับ เขาก็เล่าความจริงของชีวิตตัวเองให้ฟังอย่างเปิดเผย เขาเป็นคนตัวคนเดียว พ่อกับแม่เลิกกันตั้งแต่อายุเขาเพิ่งจะสิบกว่าขวบ พ่อไปมีเมียใหม่ แม่ก็ไปมีพ่อใหม่ ต้องต่อสู้ชีวิตมาด้วยลำแข้งของตัวเอง จนกระทั่งมีโอกาสเข้าเรียนพยาบาลจนกระทั่งจบ

ขณะนั้นยังอยู่หอพักในโรงพยาบาล ส่วนงานที่ทำได้ยังเป็นลูกจ้าง หาดอะไรแน่นอนไม่ได้ นี่แหละครับที่มันย่ำความเชื่อซึ่งผมมีอยู่แล้วว่า คนเรานั้น ถ้ามีความจริงใจต่อกันแล้ว ย่อมช่วงให้มีโอกาสรู้ความจริงจากอีกด้านหนึ่งได้ทุกอย่าง ในเมื่อต่างคนต่างเปิดเผยเข้าหากันโดยมีผู้ใหญ่ที่อยู่เหนือกว่าแสดงออกให้อีกฝ่ายหนึ่งเชื่อใจได้

พูดมาถึงตอนนี้แล้วทำให้พอสรุปได้ว่า การศึกษาธรรมะ สามารถเริ่มต้นได้จากสิ่งซึ่งมีอยู่แล้วในตนเอง สำนึกสัมผัสถึงความจริงจากเพื่อนมนุษย์ทุกรูปแบบ แต่ควรจะเน้นความสำคัญที่คนที่กำลังมีปัญหา ซึ่งคนเหล่านี้คือครูสอนธรรมะที่เป็นของจริง

ท่านจึงได้ชี้แนะไว้ว่า คนเราที่เกิดมานั้นถ้ามีความจริงใจต่อกัน ความสุขย่อมเกิดขึ้นได้อย่างเป็นธรรมชาติ

นอกจากนั้น ก่อนกลับบ้าน ผมที่ผมเคารพนับถือยังเข้ามาบอกอย่างเรียบง่าย ๆ ว่า ท่านอาจารย์ครับ ทุกอย่างเป็นปกติ ไม่มีเนื้องอก ไม่มีอะไรผิดปกติทั้งนั้น แล้วก็ขอบคุณแพทย์ที่หน้าห้องซึ่งผ่าไว้สองด้าน หลังจากผมเปิดให้ดูก็พูดต่อไปว่า แผลก็เรียบร้อย ไม่มีอาการบวมหรือส่อแสดงให้ต้องเป็นห่วงอะไรเลยครับ ถ้าจะกลับบ้านพรุ่งนี้ก็ได้แล้ว

ผมก็นึกอยู่ในใจอย่างเดียวว่า จิตใจเท่านั้นที่เป็นพื้นฐานของทุกสิ่งทุกอย่าง ทำให้การเข้าโรงพยาบาลครั้งนี้คุ้มค่ายิ่งกว่าคุ้ม

ผมพูดเช่นนั้นอาจทำให้หลายคนสงสัยว่า อะไรกัน การเข้าโรงพยาบาลให้ต้องเจ็บตัว แอมยังเสียเงินอีกด้วย ถ้าผมจะย้อนถามกลับไปว่า ท่านคิดหรือว่าชีวิตนี้จะหลีกเลี่ยงการเจ็บป่วยไม่ได้ ถ้าไม่คิดอย่างคนล้มตัว

ย่อมรู้ความจริงว่า ทุกอย่างจะไม่รุนแรงเกินเหตุและผล

ดังนั้น การเรียนรู้ธรรมะ จะหาซื้อด้วยเงินไม่ได้ คงเหลืออยู่เพียงช่องทางเดียวเท่านั้นคือ กล้าแลก
ด้วยร่างกายตัวเอง แม้อาจต้องถึงสูญเสียชีวิต ก็ยังบอกให้รู้ความจริงว่า นั่นคือวาระสุดท้ายของคนที่ไมอาจหลีกเลี่ยงพ้น แต่ก็มีหลายคนแม้ถึงเวลาที่จะต้องจากไปก็ยังไม่รู้ว่าตัวเองคืออะไร ซึ่งช่วงหลัง ๆ ในสังคมมีคนที่
ลักษณะนี้มากขึ้น จึงทำให้เกิดความเดือดร้อนแพร่กระจายไปทุกหย่อมหญ้า.